

בספר דווקא.

ומקשינן: וממאי דהאי זכירה דהתם — קריאה היא, דלמא עיון בעלמא היא?

ומתריצין: לא סלקא דעתך. דתניא, כתיב: "זכור את אשר עשה לך עמלק". יכול דהך זכירה — בלב קאמר? כשהוא אומר: "לא תשכח", הרי שכחת חלב אמור כבר. הא מה אני מקיים "זכור"? כפה!³⁸

שנינו במשנתינו: קראה תרגום לא יצא וכו'.

והוינן בה: היכי דמי, אילימא דכתיבה מקרא, וקרי לה תרגום, היינו על פה! שהרי אינו קוראה כמו שכתובה בספר!?

ומבארין: לא צריכא, דכתיבה תרגום, וקרי לה נמי תרגום.

שנינו במשנתינו: אבל קורין אותה ללועזות בלעז וכו'.

ותמהינן: והא אמרת ברישא דאם קראה בכל לשון — לא יצא?

ומתריצין: רב ושמואל דאמרי תרוייהו, דהכא מיירי בלעז יוני.

והוינן בה: היכי דמי, אילימא דכתיבה אשורית, וקרי לה יוונית, היינו על פה! שהרי אינו קוראה כפי שכתובה בספר!?

אמר רבי אחא אמר רבי אלעזר: שכתובה בלעז יוונית.

ואמר רבי אחא אמר רבי אלעזר: מניין שקראו הקדוש ברוך הוא ליעקב "אל"?

שנאמר ביעקב: "ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל". דאי סלקא דעתך דקאמר קרא שלמזבח קרא ליה יעקב "אל", אם כן, "ויקרא לו יעקב אל" — מיבעי ליה לקרא למימר!

אלא, על כרחך דהכי קאמר קרא: ויקרא לו ליעקב "אל". ומי קראו אל? אלהי ישראל!³⁹

מיתיבי לרב ושמואל, דאמרי דבלעז יוני יצא: קראה גיפטיית, עברית, עילמית, מדית, יוונית — לא יצא. חזינן דגם בלעז יוני לא יצא!?

במג"א.

ובפני יהושע ג"כ כתב, דלכאורה יש להביא מהכא ראייה, דפרשת זכור — דאורייתא, דילפינן זכירה דמגילה — מזכירה ד"זכרון בספר", והיינו, שצריך להזכיר מעשה עמלק — ע"י קריאה בספר. ועיי"ש שדחה ראייה זו.

ובמנחת חינוך [מצוה תר"ג] איתא, דמהתורה די שיזכור בפה מעשה עמלק, ורק מדרבנן בעינן קריאה בס"ת ובעשרה. עיי"ש. ועיי"ש שם בחינוך שכתב, דמצוה זו נוהגת רק בזכרים, כי להם לעשות מלחמה ונקמת האוייב. ובמנחת חינוך שם נחלק עליו בזה.

38. מכאן הקשה המהרש"ם [בדעת תורה] על החינוך, שכתב דמצות זכירת עמלק היא בלב. דמהכא מוכח, דהיא בפה דווקא! וכן הקשה מהר"י אסאד [בתשובות, יו"ד סי' רל"א]. ובשו"ת הריב"ש [סי' שצ"א] כתב, דמצות מגילה הוא בקריאה בפה. ומה שיוצא בשמיעה — היינו מדין שומע כעונה. עיי"ש. אבל בחי' הר"ן עמ"ס פסחים [ז' ע"ב] איתא, דמצות מגילה בשמיעה. עיי"ש.

39. ורש"י על התורה פירש, דפשוטו של מקרא